

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо діяльності Адміністративної комісії Верховної Ради
України, як органу уповноваженого розглядати справи про окремі
адміністративні правопорушення»
*(реєстр. № 10022 від 08.09.2023 р.)**

Законопроектом передбачено внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)¹, які уповноважують Адміністративну комісію Верховної Ради України розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою та другою статті 188-19 цього Кодексу, щодо недодержання встановлених законом строків надання відповіді на звернення народного депутата України, ненадання, надання неправдивої або неповної інформації на таке звернення.

Метою законопроекту є законодавче забезпечення правового статусу Адміністративної комісії Верховної Ради України як органу, уповноваженого розглядати справи про вищезазвані адміністративні правопорушення та притягувати до адміністративної відповідальності посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування, керівників підприємств, установ, організацій та об'єднань громадян за невиконання законних вимог народного депутата України.

Для цього, зокрема, пропонується: доповнити статтю 213 КУпАП пунктом б, в якому передбачити повноваження Адміністративної комісії Верховної Ради України розглядати окремі категорії справ про адміністративні правопорушення; доповнити передбачений статтею 214 КУпАП перелік органів, які мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення, Адміністративною комісією Верховної Ради України; доповнити статтю 215 КУпАП новою частиною третьою, в якій визначити порядок утворення Адміністративної комісії Верховної Ради України; доповнити статтю 216 КУпАП новою частиною другою, в якій визначити правомочність засідань Адміністративної комісії Верховної Ради України; доповнити передбачений статтею 217 КУпАП перелік посадових осіб, які від імені уповноважених органів розглядають справи про адміністративні правопорушення, посиленням на Адміністративну комісію Верховної Ради України; доповнити статтю 218 КУпАП новою частиною четвертою, в якій зазначити, що Адміністративна комісія Верховної Ради України розглядає справи про адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою та другою статті 188-19 цього Кодексу

Окрім того, у Прикінцевих та перехідних положеннях законопроекту пропонується доповнити Регламент Верховної Ради України, затверджений Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI², статтею 226-1, в якій визначити

¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

² Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>

порядок утворення Верховною Радою України для розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою та другою статті 188-19 КУпАП, Адміністративної комісії Верховної Ради України із числа народних депутатів України, які дали на це згоду, що діє на строк повноважень Верховної Ради України. Така комісія створюється у складі Голови, заступника Голови, секретаря та членів Комісії із числа народних депутатів.

Законопроект змістовно пов'язаний із проектом Постанови Верховної Ради України «Про затвердження Положення про Адміністративну комісію Верховної Ради України» (реєстр. № 10021 від 08.09.2023)³. Відповідно до цієї Постанови Адміністративна Комісія забезпечує своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності із законодавством, виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню зазначеного адміністративного правопорушення.

Законопроект не суперечить міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Водночас, з огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо доцільним відзначити такі суттєві ризики його положень.

Запропоновані в законопроекті зміни не узгоджуються з окремими положеннями Конституції України⁴ та Закону України «Про статус народного депутата України»⁵. Зокрема, відповідно до статей 75, 85, 89 Конституції України до повноважень Верховної Ради України не належить створення органів, подібних до вказаної Адміністративної комісії, які мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів. Крім того, Верховна Рада України в межах своїх повноважень може створювати тимчасові слідчі комісії та тимчасові спеціальні комісії.

Будь-яких приписів щодо можливості створення Верховною Радою України спеціальних органів для розгляду справ про окремі адміністративні правопорушення зазначені норми не містять.

Статтею 78 Конституції України та статтею 3 Закону України «Про статус народного депутата України» закріплено принцип несумісності здійснення народними депутатами України своїх повноважень з іншими видами діяльності.

У статтях 6, 14, 17 вищеназваного Закону передбачено вичерпний перелік прав народних депутатів України, у тому числі щодо участі в роботі комітетів, тимчасових слідчих комісій та спеціальних комісій, а також прав народних

³ Про затвердження Положення про Адміністративну комісію Верховної Ради України: Постанова Верховної Ради України реєстр. № 10021 від 08.09.2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42718>

⁴ Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

⁵ Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>

депутатів України у взаємовідносинах із органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян. Водночас, у цих статтях відсутні положення щодо можливості наділення народних депутатів України повноваженнями створювати спеціальні органи для розгляду справ про будь-які адміністративні правопорушення.

Свою чергою, у законопроекті немає пропозицій щодо внесення відповідних змін до названих норм Конституції України та Закону України «Про статус народного депутата України».

Слід зазначити, що пропозиції в законопроекті концептуально не відповідають предмету правового регулювання КУпАП. Останній, насамперед, стосується здійснення публічно-правових відносин органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами, іншими суб'єктами, які відповідно до закону уповноважені здійснювати функції *публічної адміністрації (публічного управління)*, із фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення справ про адміністративні правопорушення, прийняття та виконання за їх результатами адміністративних актів (постанов) про накладення адміністративних стягнень на осіб, що їх вчинили.

Тому, наприклад, згідно зі згаданою статтею 213 КУпАП правом розглядати справи про адміністративні правопорушення наділені адміністративні комісії саме при *виконавчих комітетах* сільських, селищних, міських рад.

З огляду на викладене, розгляд справ про адміністративні правопорушення за визначенням не належить до сфери діяльності Верховної Ради України як органу законодавчої влади держави, а також створених парламентом органів та, відповідно, функціональних повноважень народних депутатів України.

Окрім того, у законопроекті не враховано, що на даний час справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 188-19 КУпАП, виходячи з вимог частини другої статті 221 цього Кодексу, розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів.

Відсутність пропозицій щодо внесення змін до статті 221 КУпАП призведе, у разі прийняття законопроекту, до дублювання функцій суддів та членів вказаної Адміністративної комісії та, як наслідок, до неможливості розгляду справ про недодержання встановлених законом строків надання відповіді на звернення народного депутата України, ненадання, надання неправдивої або неповної інформації на таке звернення.

Таким чином, вищенаведені правова невизначеність, неповнота й неузгодженість положень законопроекту з нормами Конституції України та Закону України «Про статус народного депутата України» унеможливають його застосування та досягнення мети законопроекту щодо забезпечення притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб за невиконання законних вимог народних депутатів України.

Реалізація запропонованого проекту закону щодо створення нового органу Верховної Ради України з об'єктивною необхідністю потребує додаткових видатків із Державного бюджету України. Незважаючи на це, всупереч частині

першій статті 27 Бюджетного кодексу України⁶ та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) не додається.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

⁶ Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>